

R 170/13

Stg. GEHEIM

26 OKT. 2001

Aan Zijne Excellentie
de Minister-President
Plein 1813 no. 4
te
's-GRAVENHAGE

Deze rubricering is
beëindigd na 5de jr.

Onderwerp:

"Buitenlandse contacten
van de CPN".

Nr 760.845

's-Gravenhage, 26 okt. 1964
Stadhoudersplantsoen 25

Bijlage(n): 1

~~GEHEIM~~

Hierbij heb ik de eer Uwe Excellentie
een rapport aan te bieden betreffende :
"Buitenlandse contacten van de CPN".

HET HOOFD VAN DE DIENST

Mr. J. S. Sinninghe Damsté

~~GEHEIM~~

Stg. GEHEIM

Behoort bij schrijven nr. 760.845

26 OKT. 2001

Ex. no. 2

Dit exemplaar bestaat uit 6 blz

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.

~~GEHEIM~~

BUITENLANDSE CONTACTEN VAN DE CPN

S a m e n v a t t i n g

In overeenstemming met de voorstellen, door CPN-voorzitter P. de Groot gedaan in zijn rede voor het partijbestuur van 18 juli 1963, heeft de leiding van deze partij eind juli j.l. de (vermoedelijk 17) Westeuropese communistische partijen uitgenodigd medewerking te verlenen aan een in de naaste toekomst te Praag te houden regionale partijconferentie. De meeste uitgenodigde partijen zouden inmiddels positief op het CPN-voorstel hebben gereageerd.

Het is niet bekend of op deze conferentie - indien zij althans doorgang vindt - behalve over Europese vraagstukken ook over het Sino-Sowjet geschil zal worden gesproken.

De uitvoering van het voormelde CPN-plan wordt intussen doorkruist door een uitnodiging van de Belgische CP aan de CPN om deel te nemen aan een eind oktober (vermoedelijk te Brussel) te houden conferentie van de communistische partijen uit de zes EEG-landen.

Een soortgelijke conferentie vond in maart 1963 in de Belgische hoofdstad plaats.

De CPN-leiding heeft zich overigens bereid verklaard een afvaardiging naar de conferentie te zenden.

Behalve over sociaal-economische kwesties zou de CPN-leiding op deze conferentie ook willen spreken over politieke vraagstukken West-Duitsland betreffende. Het Sino-Sowjet geschil wil de CPN-leiding er echter buiten de discussie houden.

Tenslotte is de CPN-leiding voornemens in overleg te treden met de communistische partijleidingen in Zweden en Indonesië. Paul de Groot ontving een uitnodiging voor een bezoek aan laatstgenoemd land uit handen van de tweede vice-voorzitter van de PKI, Njoto, ter gelegenheid van diens recente bezoek aan Nederland.

~~GEHEIM~~

Behoort bij schrijven nr. 760.845

26 OKT. 2001

Ex. no. 2

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.

Dit exemplaar bestaat uit 6 blz.

~~GEHEIM~~BUITENLANDSE CONTACTEN VAN DE CPN

De buitenlandse politiek, welke de CPN momenteel voert, wordt hoofdzakelijk bepaald door de rede, welke haar voorzitter Paul de Groot op 18 juli 1963 voor het partijbestuur hield en welke als partijdocument, d.w.z. als handleiding voor de partijlijn van de naaste toekomst werd aanvaard.

Aanleiding tot deze redevoering was het verloop van het conflict tussen Moskou en Peking, ten aanzien waarvan ook de CPN-leiding - toch al laat - haar standpunt moest bepalen.

De Groot stelde in zijn rede, dat de voornaamste partijen in het genoemde conflict, i.c. de communistische partij van de Sowjet-Unie en die van de Chinese Volksrepubliek, zich bij het bepalen van hun houding lieten leiden door hun staatsbelangen. De Groot ontzegde hun dat recht niet, maar stelde tegelijkertijd vast, dat ook de CPN haar taak alleen zou kunnen vervullen uitgaande van de concrete toestanden in eigen land. Pogingen tot beïnvloeding van de CPN-politiek door buitenlandse partijen (met name door die van de Sowjet-Unie en van communistisch China) wees hij bij voorbaat van de hand.

De autonomie-gedachte werd m.a.w. verheven tot het "Leitmotiv" van de toekomstige CPN-politiek. "Onze internationale activiteit heeft alleen zin" - aldus De Groot in dit verband - "als ze in dienst staat van onze primaire taak", d.w.z. de binnenlandse! Dit betekent evenwel niet, dat de CPN-leiding zich geheel van verdere contacten met de zusterpartijen zou onthouden. Integendeel: volgens De Groot waren de moeilijkheden binnen de communistische beweging voor een groot deel juist veroorzaakt door te weinig beraad in internationaal verband en te veel bilaterale contacten.

Conferentie van 17 partijen.

Tegen deze achtergrond moet ook De Groots voorstel in zijn meergenoemde rede worden gezien tot het houden van "een afzonderlijk beraad van de partijen in de kapitalistische landen", d.w.z. een regionale Westeuropese partij-conferentie met als doel "de internationale eenheid te bevorderen", m.a.w. bij te dragen tot overbrugging van de kloof tussen de CPSU en de CP-China.

~~GEHEIM~~

26 OKT. 2001

Dit exemplaar bestaat uit 6 blz.

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.~~GEHEIM~~

- 3 -

De Groots voorstel was er n.a.w. onder meer op gericht de CPN uit haar isolement temidden der Westeuropese partijen als ook t.o.v. de CPSU te verlossen - een isolement, waarin hij de CPN door zijn dogmatisch beleid zelf had gemanoeuvreerd.

Onafhankelijk van De Groots voorstel waren de communistische partijen van Italië en Frankrijk overigens reeds met elkaar in overleg getreden over de mogelijkheid van zo'n regionale conferentie. Bij dit overleg werden later ook andere Westeuropese partijen betrokken. De uiteenlopende meningen leidden tot een compromis: een Westeuropese conferentie werd voorlopig nog uitgesteld, doch zou opnieuw worden overwogen zodra meer bekend zou zijn over een eventueel te houden internationale partij-conferentie terzake van het conflict.

Verder bleek, dat een Europese conferentie door de geïnteresseerde partijen over het algemeen zowel werd gezien als een ontmoeting ter bespreking van typische Europese vraagstukken als ter bevordering van de internationale eenheid, c.q. ter bemiddeling in het grote geschil. Deze oplossing stemde geheel overeen met de denkbeelden van de CPN-leider.

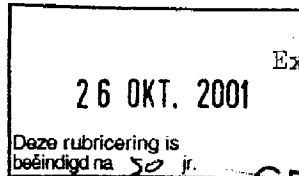
De snelheid, waarmee de Sowjet-Unie zich in de loop van dit jaar zette aan de voorbereiding van een internationale conferentie, doorkruiste evenwel in feite het plan van een vooraf te houden Europese conferentie.

Dat de CPN-leiding zich niet zonder meer bij deze ontwikkeling wilde neerleggen bleek tijdens de partijbestuursvergadering van 4 en 5 juli j.l., waar De Groot zijn voorstel van juli '63 herhaalde en besloten werd uitnodigingen naar de (vermoedelijk 17) Westeuropese partijen te zenden voor een regionale conferentie te Praag, te houden onder auspiciën van het aldaar gevestigde internationale communistische tijdschrift "Vraagstukken van Vrede en Socialisme".

De meeste uitgenodigde partijen hebben inmiddels - zo werd eind september in partijbestuurskring medegedeeld - positief op het CPN-voorstel gereageerd. Uitzonderingen hierop vormden: de Franse CP (had bezwaren i.v.m. de lopende voorbereiding van de bijeenkomst van de redactiecommissie van 26 partijen - in december te houden - die de

~~GEHEIM~~

Behoort bij schrijven nr. 760.845

Ex. no. 2

Stg. GEHEIM

Dit exemplaar bestaat uit 6 blz.

~~GEHEIM~~

- 4 -

weg zou moeten effenen voor een internationale partijconferentie medio 1965), de Oostenrijkse CP en de Britse CP (wilde mogelijk niet in Praag confereren).

Het is nog niet duidelijk of de CPN-leiding op deze regionale conferentie - waarvan de datum nog niet bekend is - behalve over Europese vraagstukken ook werkelijk het grote geschil zelf zou willen bespreken.

Vorige regionale partijconferenties (de vorige vond in 1959 te Rome plaats) boekten volgens de CPN-leiding weinig resultaat ten gevolge van een strijd om de hegemonie in Westeuropa tussen PCF en PCI.

Conferentie van 6 partijen.

Intussen dreigt de uitvoering van het voormelde CPN-plan in het gedrang te komen ten gevolge van een uitnodiging van de Belgische partij deel te nemen aan een eind oktober a.s. te houden conferentie van de communistische partijen uit de zes EEG-landen. Het betreft hier dus een soortgelijke conferentie als reeds in maart 1963 in de Belgische hoofdstad plaats vond en waaraan eveneens door een CPN-delegatie werd deelgenomen.

De Belgische CP zou de agenda voor de nieuwe conferentie van de "Zes" willen beperken tot sociaal-economische kwesties. De CPN-leiding, die er geen bezwaar tegen heeft aan de conferentie deel te nemen, zou daar eventueel echter ook willen spreken over politieke kwesties als de politieke rol van West-Duitsland in Europa en met name over neo-nazistische invloeden in dat land en over de positie van de thans nog illegale communistische partij aldaar, de KPD.

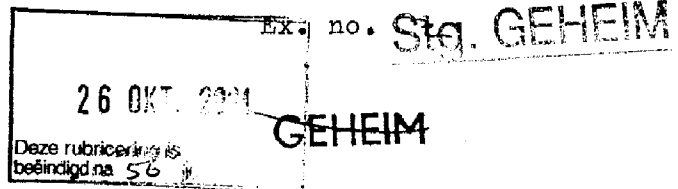
Het Sino-Sowjet conflict dient volgens de CPN-leiding hier niet aan de orde te komen. Zij meent dan ook, dat de conferentie van "Zes" een conferentie van "Zeventien" niet in de weg mag staan.

Belangwekkend is verder, dat De Groot c.s. op de door de Belgen voorgestelde bijeenkomst het liefst vrijblijvend zouden willen discussiëren zonder tot bindende besluiten te komen. Aanleiding hiervoor is mogelijk het feit, dat de CPN-delegatie op de Brusselse conferentie van maart 1963 haar handtekening heeft moeten zetten onder een Verklaring, waar de CPN-leiding het eigenlijk niet mee eens kon zijn.

~~GEHEIM~~

Behoort bij schrijven nr. 760.845

Dit exemplaar bestaat uit 6 blz.

- 5 -

De CPN had n.l. in haar stellingen over de eenheidspolitiek van de partij van november 1962 nog uittreding van ons land uit de EEG geëist, terwijl de conferentie in Brussel - veel meer in overeenstemming met het standpunt van de CPSU - in zekere zin uitging van de realiteit van de EEG en verbetering van dit instituut ("democratisering") "van binnen uit" propageerde.

In elk geval heeft de CPN-leiding haar eis inzake uittreding van ons land uit de EEG nadien niet meer openlijk durven of kunnen stellen.

Over de agenda van de conferentie zou van CPN-zijde intussen overleg zijn gepleegd met de Belgische partij-afgevaardigde naar het medio september in Amsterdam gehouden "Waarheid"-festival, J. Turf. Dit gesprek zou tot volledige overeenstemming hebben geleid. Nadere bijzonderheden hierover zijn niet bekend.

De secretariaatsleden Henk Hoekstra, Jaap Wolff en Wessel Hartog zijn aangewezen als gedelegeerden, derhalve een delegatie van veel meer gewicht, dan die welke de CPN in maart '63 te Brussel vertegenwoordigde, bestaande uit de toenmalige partijbestuursleden Koert Stek, Willem Kremer en Tjalle Jager.

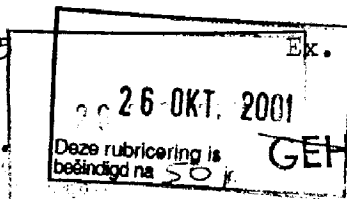
CPN-delegaties naar Zweden en Indonesië.

Dat De Groot met zijn klacht over een "te veel" aan bilaterale contacten nog geen absolute afwijzing ervan beoogde, bleek niet alleen uit de in zijn juli-rede voorgestelde en in het najaar van 1963 tot stand gekomen gesprekken van de CPN-leiding met die van PCI en PCF, doch ook uit het feit dat de CPN het voornemen heeft besprekingen te voeren met nog andere communistische partijen. Zo werd eind september besloten om in de loop van november e.k. een CPN-delegatie naar Zweden af te vaardigen, en juist dezer dagen aanvaardde de CPN-voorzitter een uitnodiging van de Indonesische Communistische Partij (PKI) - hem mondeling overgebracht door haar tijdelijk in Nederland verblijvende tweede vice-voorzitter Njoto, tevens minister in het kabinet van president Soekarno - om een bezoek aan Indonesië te brengen.

~~GEHEIM~~

Behoort bij schrijven nr. 760.845

Dit exemplaar bestaat uit 6 blz.

Stg. GEHEIM

- 6 -

De plotselinge belangstelling voor de geestverwanten in Zweden blijkt vooral te zijn ingegeven door de stemmenwinst, welke de Zweedse communisten kort geleden in hun land wisten te boeken en welke door de Nederlandse partijleiders wordt toegeschreven aan de "autonome" koers, welke ook de Zweedse CP, in tegenstelling tot b.v. de Deense, zou volgen.

De betekenis, welke de CPN-leiding aan deze ontmoeting toekent, blijkt ook hier uit de sterkte van haar delegatie: niemand minder dan de voorzitter Paul de Groot zelf zal er, gesecondeerd door zijn altijd getrouwe secretaris Henk Hoekstra, zijn opwachting maken.

Met de Indonesische uitnodiging wordt in feite - na lang aarzelen van die zijde - ingegaan op een door De Groot in zijn meergenoemde rede van vorig jaar gedaan voorstel om over de geschillen in de communistische beweging ook overleg te plegen met de PKI.

De CPN-voorzitter is van mening dat een gesprek tussen de beide partijen, gezien de van ouds tussen haar bestaande relaties, zeer vruchtbaar zou kunnen zijn.

Zoals bekend neemt de PKI t.a.v. het geschil tussen Moskou en Peking een zelfstandige, zij het over het algemeen pro-Chinese positie in. De CPN-voorzitter is dan ook van mening, dat een gesprek met de PKI, met name over de strijd tegen het imperialisme en de positie van de jonge en pas-onafhankelijke staten (een van de ernstige geschilpunten tussen Moskou en Peking) vooral zinvol kan zijn, waar deze gedachtenwisseling mede als uitgangspunt zou kunnen dienen voor een eventuele heroriëntatie op dit punt door de Westeuropese partijen. Daarmee zouden deze partijen dan immers - nog altijd volgens de gedachtengang van De Groot - een waardevolle bijdrage kunnen leveren ter oplossing van het Sino-Sowjet geschil.

26 oktober 1964.

~~GEHEIM~~